

กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

The Competency Development Process of Songkhla Vocational College to Build up Students' Desirable Characteristics

มนัสมาน ชูเชิด

Manascha Chucherd

วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

Songkhla Vocational College, Songkhla 90000

Corresponding Author: E-mail: Manasc1@hotmail.com

Received: 10 August. 2022; Revised: 7 September. 2022; Accepted: 4 October. 2022;

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 4) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จำนวน 21 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 11 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จำนวน 88 คน ผู้ปกครอง จำนวน 86 คน และผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามปลายปิด (แบบมาตราประมาณค่า) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน 2) การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 4 ด้าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.95 จำนวน 1 ด้าน และเท่ากับ 0.91 จำนวน 1 ด้าน 3) การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกด้าน และ 4) ผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1. ด้านความรู้ 2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดีถึงยอดเยี่ยม ในขณะที่ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการ ที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics, 2) create the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics, 3) develop the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics, and 4) assess the achievement of the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics. The research participants included 21 specialists in vocational education instruction, 11 experts in vocational education administration, 4 executives of vocational institutes, 88 teachers of Songkhla Vocational College, 86 students' parents, and 40 enterprise administrators. The research instruments were documentary analysis form, focus group form, questionnaire, interview form, and closed-ended questionnaire (rating scale). The statistics included Index of item-objective congruence (IOC), percentage, mean and standard deviation.

The research results showed that : 1. the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics consisted of 6 aspects. 2. The validation of the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics gained the IOC at 1.00 for 4 aspects, at 0.95 for 1 aspect and at 0.91 for 1 aspect. 3. The competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics gained the IOC at 1.00 for all aspects. 4. The achievement of the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics consisted of : 1) knowledge, 2) skills and applications, and 3) morality, ethics and desirable characteristics with good to excellent educational quality. Moreover, the satisfaction of stakeholders i.e., executives, teachers, students 'parents and enterprise administrators towards the competency development process of Songkhla Vocational College to build up students' desirable characteristics was at a high level.

Keywords : competency development process, learners' competency, learners' desirable characteristics

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในขณะเดียวกัน กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศ ไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 ทำให้การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต [1] ด้วยเหตุนี้ แต่ละประเทศ จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาให้กับประชาชนของตน เพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีศักยภาพและสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวยุ่งุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่ง ที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ กับการศึกษาตลอดชีวิตที่มีความจำเป็นสำหรับคนไทยในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลกอย่างรอบด้าน [2] และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 หมวด 1 มาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้ง เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะ ผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ [3]

วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา เป็นสถาบันทางการศึกษาด้านวิชาชีพ มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ด้านอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น ก่อปรกัให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่ผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาทักษะทางปัญญา ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ที่ว่า ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาจะต้องเป็นที่ยอมรับขององค์กร ดังนั้น การมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวจำเป็นต้อง มีการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนให้มีความเหมาะสมรอบด้าน ทั้งด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนผู้เรียน เพื่อสร้างทุนมนุษย์ในอนาคตให้เป็นผู้มีคุณภาพและเต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการอันนำไปสู่ความสำเร็จ ในการพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านผู้เรียน 4) ด้านหลักสูตรและการเรียน การสอน 5) ด้านสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา [4]

ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2562 พบว่า ประเด็นการประเมิน ที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการอาชีวศึกษาในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน 3 ประเด็นการประเมิน [5] โดยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นจุดที่ต้องพัฒนา ได้แก่ สถานศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการแข่งขันทักษะวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ

บทความวิจัย

ในการเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้นักเรียน นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพ และความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น ก่อปรกกับการดูแลและแนะแนวผู้เรียน ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการใช้ร่วมกับระบบดูแลผู้เรียน เพื่อให้การดำเนินงาน โครงการลดปัญหา การออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมไปถึงดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองในการดูแลติดตามพฤติกรรมและให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการเรียนของผู้เรียน เพื่อลดปัญหาการออกกลางคันให้น้อยลงหรือไม่เกิดขึ้น ตลอดจนมีการติดตาม ให้ผู้เรียนที่ออกกลางคันกลับเข้ามาศึกษาต่อเมื่อพร้อม

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะศึกษากระบวนการพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้ได้กระบวนการพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2.2 เพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2.3 เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 2.4 เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา

ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ซึ่งเป็นคุณลักษณะ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 1 ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 แหล่งข้อมูลและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) แหล่งข้อมูลและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

3.2.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 การจัดการอาชีวศึกษา กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ บริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน และผู้บริหารสถานประกอบการ ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง

3.2.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสำนักศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ และผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง

3.2.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563

2) การสอบถามความพึงพอใจของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวนทั้งสิ้น 218 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร

3.3.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

3.3.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

3.3.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.4 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

3.4.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.4.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ศึกษาหลักการกำหนดประเด็นคำถามและสร้างกรอบประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการสนทนากลุ่ม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา โดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC)

บทความวิจัย

3.4.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ 1) ศึกษาหลักการตั้งประเด็นคำถามในการสอบถาม 2) สร้างกรอบประเด็นคำถาม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) นำแบบสอบถามการวิจัยที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา โดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC)

3.4.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) การสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหาร สถานประกอบการ ที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการกำหนดข้อคำถามด้วยการนำกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาแล้วมาเป็นประเด็นคำถาม เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้ค่าความสอดคล้อง (IOC)

3.5 ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่ได้มีการเผยแพร่ ในรูปของสื่อต่าง ๆ อาทิ ตำรา และเอกสารทางวิชาการ เพื่อกำหนดเป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.5.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเข้าร่วมสนทนากลุ่มพิจารณาเพื่อสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดเป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.5.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาร่วมตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากนั้นดำเนินการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและประมวลผลการสอบถามเพื่อกำหนดเป็นกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.5.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563

2) การสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการ จากนั้น ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและสรุปผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.6.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC)

3.6.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC)

3.6.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2) การสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.7 ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ปีการศึกษา 2562 ถึง ปีการศึกษา 2563

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

4.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปรากฏว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 4) การจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 5) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ 6) การติดตาม การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

4.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ปรากฏว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 6 ด้าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และการติดตาม การวัดและประเมิน ผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ในขณะเดียวกัน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.95 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และเท่ากับ 0.91 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

4.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ปรากฏว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 2) การจัดทำแผนการจัด การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียน 5) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ 6) การติดตามการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 คือ มีความสอดคล้องในระดับที่ยอมรับได้

4.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.4.1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัย อาชีวศึกษาสงขลา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการศึกษาผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ในแต่ละด้าน ดังนี้

1) การประเมินผลสัมฤทธิ์สมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ด้านความรู้ ปรากฏว่ามีผู้เรียนที่ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพรอบแรก เทียบกับจำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชา มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563

2) การประเมินผลสัมฤทธิ์สมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ด้านทักษะ และการประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 2 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการ หรือการประกอบอาชีพอิสระ และ 2) ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ สำหรับประเด็นผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ จากการประเมินผลการเรียนรู้ภาคปฏิบัติในสถานศึกษา ปรากฏว่า นักเรียน นักศึกษาที่ได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงของการประกอบธุรกิจสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว ตรงจุด และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้ทันที ทั้งนี้ เพราะเกิดขึ้นในบริบทธุรกิจจริง โดยมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม (5 ดาว) และระดับดี (3 ดาว) ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ตามลำดับ ในขณะที่ประเด็นผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดีเลิศ (ระดับชาติ) ในปีการศึกษา 2562 และระดับดี (ระดับภาค) ในปีการศึกษา 2563

3) การประเมินผลสัมฤทธิ์สมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 3 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ 1) การดูแลและแนะแนวผู้เรียน 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 3) การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับประเด็นการดูแลและแนะแนวผู้เรียน ปรากฏว่า มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดีเลิศ ในปีการศึกษา 2562 (ร้อยละ 70.00 - 79.99) และระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ในปีการศึกษา 2563 ส่วนประเด็นผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมไปถึงประเด็นการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา ปรากฏว่า ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)

4.4.2 การสอบถามความพึงพอใจของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปรากฏว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการ มีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การติดตามการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การกำหนดนโยบาย การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้ข้อค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นหลักตามผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 5) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ 6) การติดตาม การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง [7] ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการบริหารวงจรพัฒนาคุณภาพแบบ PDCA ที่ต้องอาศัยการทำงานประสานกันด้วยดี ฝ่ายผู้บริหารต้องมีความจริงใจและมุ่งมั่น มีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ แก้ไขปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิงเป็นเครื่องมือ การบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย [8] เช่นเดียวกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี [9] ที่ได้กล่าวว่าการปฏิรูปการศึกษานับเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะในองค์ประกอบที่ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของผู้เรียน ครู หลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล อันจะนำไปสู่การผลิตและพัฒนากำลังคน ที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะทางตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ [10]

5.2 ผลการสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา มีความเห็นว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปในทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ตั้งแต่ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ความรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งได้บทสรุปของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำหรับเป็นแนวทางและนำไปสู่การปฏิบัติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ สมชัย วงษ์นายนะ และทวนทอง เขาวงกตพิงค์ [11] ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งผลการวิจัย พบว่า แผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมร่วมประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ และโครงการ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ สิริวิทย์ ธนเศรษฐวงศ์ [12] ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี เพื่อพัฒนาศักยภาพ

สู่วิทยาลัยนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานีเพื่อพัฒนาศักยภาพสู่วิทยาลัยนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ประเด็น 14 กลยุทธ์ และมีความเหมาะสม ถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ผลการพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษา มีความเห็นว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 6 ด้าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทั้งนี้ เป็นเพราะกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนได้มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และมีระบบ โดยใช้หลักการบริหารหรือการพัฒนาคุณภาพตามวงจรเดมมิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ สันธะเวชญ์ [13] ที่กล่าวว่า วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง และเป็นการนำมาใช้ในการพัฒนาหรือการบริหารงานในวงการศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้ง ในการกำหนดขั้นตอนย่อยของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนมีความครอบคลุมกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) กระบวนการสร้างเครือข่าย 2) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และ 3) ขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการ 7 ภารกิจ คือ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาระบบ การนิเทศติดตาม การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา

5.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะวิทยาลัยให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอน ทั้งการสร้างกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การสร้างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน อีกทั้งในการกำหนดขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนทั้ง 6 ขั้นตอน มีความครอบคลุมคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และแนวคิดของ สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ [14,15] การแบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะออกเป็น 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2562 ที่กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา แห่งชาติครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีเจตคติ และกิริยาที่ดี มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองและมีจิตสาธารณะ ด้านความรู้ คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน ด้านทักษะ คือ ความสามารถปฏิบัติงาน ทักษะการปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ คือ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคมในการทำงานหรือการศึกษาบรวมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคล ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผล

6.1.1 การศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน

6.1.2 การสร้างกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 จำนวน 4 ด้าน เท่ากับ 0.95 จำนวน 1 ด้าน และเท่ากับ 0.91 จำนวน 1 ด้าน

6.1.3 การพัฒนากระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกด้าน

6.1.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ในด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี ถึงระดับยอดเยี่ยม

2) การสอบถามความพึงพอใจของกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปรากฏว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้บริหารสถานประกอบการ มีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การนำกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควรดำเนินการตามกระบวนการทั้ง 6 ด้านอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ผ่านการสร้างและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ น่าเชื่อถือ และเกิดผลสัมฤทธิ์ในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผลสะท้อนอย่างชัดเจน

2) ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามปฏิทินการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เนื่องจากได้กำหนดสาระสำคัญของการดำเนินการทั้งกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ช่วงเวลาของการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านและแต่รายการไว้อย่างชัดเจน

3) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เช่น สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ดังนั้นสถานศึกษาอาจต้องมีการปรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) ควรศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผลการใช้กระบวนการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2544). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 11*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [5] งานประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา, วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา. (2562). *รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2562*. สงขลา : วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา.
- [6] ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [7] สมพร วงศ์วิธุน. (2555). *การบริหารงานแนะแนว โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. พะเยา : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- [8] กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว
- [9] ทิศนา ขัมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [11] สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์. (2559). *การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพ การศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทสม).* 22 (1) มกราคม-เมษายน : 41-56.
- [12] สิริวิชัย ธนเศรษฐวงศ์. (2564). *กลยุทธ์การบริหารจัดการสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมของวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี เพื่อพัฒนาศักยภาพสู่วิทยาลัยนวัตกรรม. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1.* 6(2) กรกฎาคม-ธันวาคม : 23-33.
- [13] สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2551). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [14] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- [15] สุกัญญา รัตมิตรรมโชติ. (2547). *Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. Productivity.* 9(53) พฤศจิกายน-ธันวาคม : 44-48.